

Zeyno

Zeyno salıya kadar Ankara'da, çünkü o Ankara Üniversitesi'nde dördüncü sınıfta okuyor. Salıdan sonra köyüne dönüyor. Onun köyü Ankara'dan çok daha küçük, ama o köyünü Ankara'dan daha çok seviyor. Çünkü orada ailesi, arkadaşları var. Onun ortanca kardeşi, Hasan İstanbul'da okuyor. O, İstanbul Üniversitesi üçüncü sınıfta öğrenci, sınıfının birincisi. Öğretmenleri en çok onu seviyor. O da bayramdan önce köyüne dönüyor. Bütün kardeşler köyde buluşuyor, sabahlara kadar sohbet ediyorlar. En küçük kardeşleri Merve henüz okula gitmiyor. O daha çok küçük. Onlar bazen yemekten sonra bahçede oturuyorlar, birer bardak çay içiyorlar. Tatilin sonuna kadar günleri böyle geçiyor. Zeyno, tatilden sonra tekrar Ankara'ya, kardeşi de İstanbul'a dönüyor ve gelecek tatile kadar planlar yapıyorlar.

Soruları metne göre yanıtlayın.

1. Zeyno, köyünü niçin daha çok seviyor?
.....
2. Kim okula gitmiyor, niçin?
.....
3. Onlar ne zaman köylerine gidiyorlar?
.....

Sıra Sayı Sıfatı

sayı + (I°) ncl°

Örnek:

1. Kardeşim birinci sınıfta okuyor.
2. Ayşen yarışmada kaçıncı sırada?
3. 5. Cadde'de oturuyorum.

Örnekteki gibi tamamlayın.

1. Sınıfımız kaç katta?	5. Festivalin üç günü biz de gidelim
2. İlk Dünya Savaşı ne zaman oldu?	6. Altı soruyu bilmiyorum,
3. Bugün on yedi yaş günümü kutluyorum.	7. Ahmet ailesinin iki çocuğu
4. İyi bir kosucu değil. Tüm yarışlarda son oluyor.	8. Ağabeyim 10 Cadde'de oturuyor.

Belirli Geçmiş Zaman

	Olumlu	Olumsuz	Olumlu Soru	Olumsuz Soru
Ben	aldım	almadım	aldım mı?	almadım mı?
Sen	aldın	almadın	aldın mı?	almadın mı?
O	aldı	almadı	aldı mı?	almadı mı?
Biz	aldık	almadık	aldık mı?	almadık mı?
Siz	aldınız	almadınız	aldınız mı?	almadınız mı?
Onlar	aldılar	almadılar	aldılar mı?	almadılar mı?

Olumlu

eylem + D°I° + kişi eki

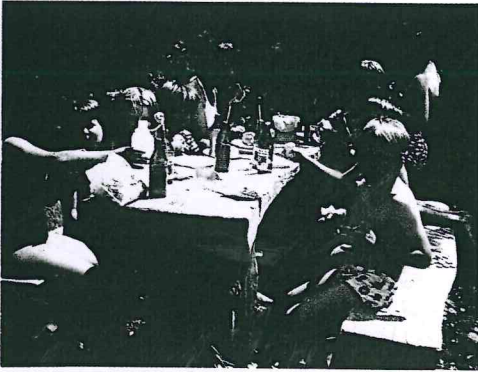
f-s-t-k-ç-ş-h-p ⇒ -tl°

Örnek:

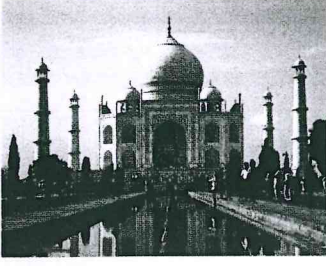
1. Geçen yıl tatilde nereye gittiniz?
2. Dün gece çok yağmur yağdı.

Örnekteki gibi tamamlayın.

1. Dün çocuklar bahçede piknik yap.....
2. Kaç ayda Türkçe öğren.....?
3. Ben bu sabah saat yedide uyan.....
4. Ben, 1965'te İzmir'de doğ.....
5. Geçen yıl ailemle Antalya'da tatil yap.....
6. Hırsızı sadece ben gör.....

Olumsuz

eylem + mA° + dl° + kişi eki

Örnek:

1. Hindistan'a daha önce hiç git**medim**.
2. Siz geçen hafta beni ara**madınız**.

4

Alıştırma

Örnekteki gibi tamamlayın.

1. Biz bu filmi seyret.....
2. Onlar geçen yıl tatile çık.....
3. Bu kış Ankara'ya çok kar yağ.....
4. Ben daha önce bu yemeği hiç tat.....
5. Siz bu sınava niçin gir.....?

6

Olumlu Soru

eylem + D°I° + kişi eki ml°?

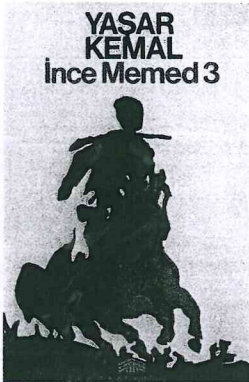
Örnek:

1. Anneler günü için annene hediye aldın **mi**?
2. Şimdiye kadar hiç Türk kahvesi içtin **mi**?

5

Alıştırma

Örnekteki gibi tamamlayın.

1. Bu kitabı oku.....?
2. Türkçeyi iyice öğren.....?
3. Ben bu konuyu daha önce size anlat.....?
4. Ahmet ile Ayşe evlen.....?
5. Sizinle daha önce tanış.....?

Olumsuz Soru

eylem + mA° +dl° + kişi eki ml°?

Örnek:

1. Dün gece yağmur yağmadı mı?
2. Şimdiye kadar hiç tatil yapmadınız mı?

6

Alıştırma

Örnekteki gibi tamamlayın.

1. Bugüne kadar bir yabancı dil bile öğren.....?
2. Çok geç oldu, Gülce hâlâ eve dön.....?
3. Siz yine ödev yap.....?
4. Ben annemi çok özledim, siz annenizi özle.....?
5. Arkadaşların tatilden dön.....?
6. Siz bu filmi daha önce seyret.....?
7. Ali az önce çıktı. Kapıda karşılaştı.....?

7

Alıştırmalar

Aşağıdaki tümceleri Belirli Geçmiş Zaman ekleriyle tamamlayın.

1. Dün akşam hiçbir şey ye.....
2. Dün hiç sigara iç.....?
3. Ödevini daha bitir.....?
4. Bugüne kadar hiç yurt dışına çık.....?
5. Hâlâ yemeğini ye.....?
6. Bu kitabı bir ay önce aldın, daha bitir.....?
7. Eser, henüz gel.....
8. Ali okuldan mezun ol.....?
9. Dün futbol maçını seyret.....?
10. Geçen kış ne kadar çok kar yağ.....

C. Soruları metne göre yanıtlayın.

1. Atatürk ne zaman doğdu?
.....
2. Kemal ne demektir?
.....
3. Kaç yılında orduya katıldı?
.....
4. 23 Nisan 1920'de ne yaptı?
.....
5. Türkiye'nin gelişmesi için neler yaptı?
.....
6. Atatürk ne zaman ve nerede öldü?
.....

9

Konuşma

M. Kemal Atatürk

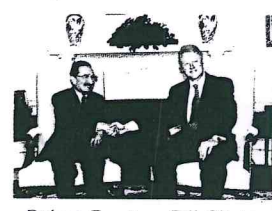
Ülkenizin en ünlü devlet adamı kimdir? Neler yaptı? Sözlü olarak sınıfta anlatın.

A. Necdet Sezer

Haydar Aliyev

Bülent Ecevit ve Bill Clinton

S. Demirel

10

Dil Bilgisi

Ad Tümcelerinde Belirli Geçmiş

Olumlu

ad / sıfat + (y)D^oT^o + kişi eki

Örnek:

1. Gençliğinde çok güzel bir kızdı.
2. Dün çok yorgundunuz. Şimdi nasılsınız?

11

Alıştırma

Örnekteki gibi tamamlayın.

1. Dünkü sınav çok zor.....
2. On yıl önce evlendi. İlk birkaç yıl oldukça mutlu.....
3. Geçen yaz, tatilde ailece Alanya'da....., hava çok güzel.....

Olumsuz

ad / sıfat değil + di + kişi eki

Örnek:

1. Üniversitede hiç çalışkan bir öğrenci **değildim**.
2. Daha önce bu kadar zayıf **değildin**.

12

Alıştırma

Örnekteki gibi tamamlayın.

1. Onunla on iki yıl evli kaldı, ama hiç mutlu
2. Gençliğimizde birbirimize bu kadar uzak
3. Dün bir yemeğe davetliydim, yemekler hiç güzel

13

Dinleme

Sait Faik

Dinleyin ve soruları yanıtlayın.

1. Sait Faik kimdir?
.....
2. Nerede doğdu?
.....
3. Lise öğrenimini nerede yaptı?
.....
4. Hangi şehirlerde üniversiteye gitti?
.....
5. Esas mesleği nedir?
.....
6. Hangi dalda daha başarılıdır?
.....
7. Ne zaman ve nerede öldü?
.....

Olumlu Soru

ad / sıfat ml° + y + dl° + kişi eki?

Örnek:

1. Dünkü sınav zor **muydu**?
2. Siz lisede sınıf arkadaşı **miydınız**?

Örnekteki gibi tamamlayın.

1. Tatilin nasıl geçti? Otel kalabalık
2. Sen dün evde yok
3. Ahmet inanmıyor, sen söyle! Ben eskiden tembel

Olumsuz Soru

ad / sıfat değil mi + y + di + kişi eki?

Örnek:

1. Bu öğrencinin kağıdı çok kötü. Sınıfın en çalışkanı **değil miydi**?
2. Sorularımın cevabını bilmiyorsun. Sen Türkçe öğretmeni **değil miydin**?

Örnekteki gibi tamamlayın.

1. Bıçakları niçin biledin? Keskin
2. Onu genç bir bayanla gördüm. Evli
3. Çok kötü oynuyorsun. Sen satranç şampiyonu

Belirtme Durumu: -(y) I°

Mısır Çarşısı

Örnek:

1. İstanbul'dan lokum aldım.
Lokumu İstanbul'dan aldım.
2. Sokakta bir köpek gördüm.
Sokakta senin köpeğini gördüm.
3. Bana bir kalem ver!
Bana şu kalemi ver!
4. Akşam yemeği hazırlıyorum.
Ayşe'nin yemeğini hazırlıyorum.
5. Kahve seviyorum.
Seni seviyorum.
6. Dün bir saat otobüs bekledim.
Dün bir saat Ahmet'i bekledim.

nesne + (y)I° geçişli eylem

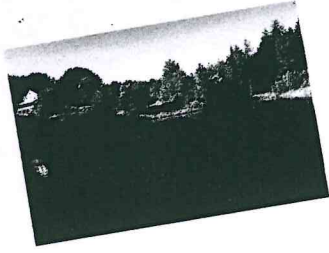
Örnek:

1. Yemeği lokantada yedik.
2. Mektubu anneme yazdım.
3. Bahçeyi kapıcı temizledi.

Örnekteki gibi tamamlayın.

1. marketten aldım. (ekmek / ekmeği)
2. kafeteryada içelim, burası çok kalabalık. (çay / çayı)
3. annem yıkıyor, ben ütülüyorum. (çamaşır / çamaşırını)
4. senin masana koydum. (kalem / kalemi)
5. Fenerbahçe takımı çok iyi oynuyor. (futbol / futbolu)

bu
şu
o nesne + (y) + I° eylem
hangi
...

Örnek:

1. **Şu** adamı tanımıyorum.
2. **Hangi** mevsimi seviyorsun?
3. **Bu** tabloyu beğendiniz mi?

6

Alıştırma

Örnekteki gibi tamamlayın.

1. Bana şu tuzluk..... uzatır mısın?
2. Dün mağazadan işte bu ceket..... aldım. Beğendin mi?
3. O kız..... hiç sevmiyorum.
4. Lütfen, bana o çanta..... ver.
5. Şu şarkı..... yeni dinledim, gerçekten çok güzel. Dinle bak!
6. Hangi renkler..... seviyorsun?

nesne + iyelik + I° eylem

Örnek:

1. Arabanı beğendim.
2. Kitaplarınızı açın.
3. Bavulumu hazırladım.

7

Alıştırma

Örnekteki gibi tamamlayın.

1. Ben, çok seviyorum. (senin kardeşin / senin kardeşini)
2. Dün yolda gördüm. (onun annesi / onun annesini)
3. beğendin mi? (arabam / arabamı)
4. Çok güzel şarkı söylüyorsunuz. çok beğendim. (sesiniz / sesinizi)
5. Her sabah yıkıyorum ve bir bardak kahve içiyorum. (elim, yüzüm / elimi, yüzümü)

nesne + (n)I°n(s)I° + n + I° eylem

Örnek:

1. Sınıfın kapısını açın.
2. Arkadaşımın evini çok beğendim.
3. Masanın üstünü sildin mi?

8

Alıştırma

Örnekteki gibi tamamlayın.

1. Ayşe'..... abla..... tanıyor musun?
2. İstanbul'..... pek çok yer..... gezdim. Ama özellikle Boğaz'a bayıldım.
3. Size Türkçe..... tüm özellik..... öğretmeye çalışıyoruz.
4. Bayramda çocuklar anne..... ve baba..... el..... öpüyorlar.
5. Teyzem..... yemekler..... çok seviyorum.

nesne

ben
sen
o
biz
siz + I° eylem
onlar
bunlar
şunlar
kim

Örnek:

1. Seni duymuyorum, yüksek sesle konuş.
2. Partiyeye onları davet ettin mi?
3. Bizî tanımayanlar.

9

Alıştırma

Örnekteki gibi tamamlayın.

1. çok seviyorum. Anlamıyor musun? (sende / seni)
2. Lütfen birkaç dakika dinler misiniz? (bana / beni)
3. Öğrenciler bekliyor. (size / sizi)
4. Az önce bir satıcı geldi. Bak, ondan aldım. (bunlardan / bunları)
5. görmek istiyorsunuz? (kime / kimi)

Mustafa Kemal Atatürk (1881-1938)

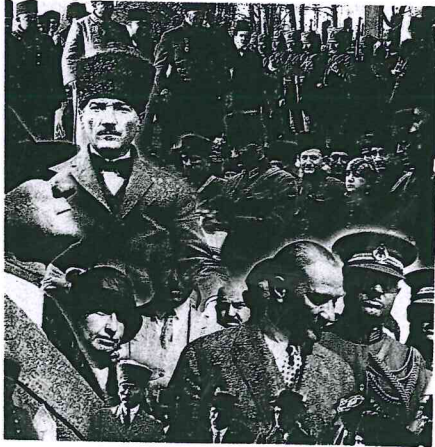
A. Sözcüklerin anlamlarını sözlükten bulun.

eğitim	ordu	yenilik	ilan et-
memur	savaş	gelişme	kur-
harp	cumhuriyet	katıl-	kaldır-
akademi	cumhurbaşkanı		

Atatürk, 1881 yılında Selanik'te dünyaya geldi. Asıl adı Mustafa'dır. Orta halli bir ailenin çocuğuydu. Babası Ali Rıza Efendi bir devlet memuru, annesi Zübeyde Hanım ise ev hanımıydı. Mustafa önce mahalle mektebine gitti. Fakat kısa bir süre sonra bu okuldan ayrıldı ve ilkokula devam etti. Bu sırada babası öldü, bu nedenle kardeşi Makbule ve annesi ile birlikte dayısının çiftliğinde yaşadı. Daha sonra okula devam etmek için Selanik'teki teyzesinin yanına gitti. Burada askerî okula devam etti. Zeki ve çok çalışkandı. Herkesin dikkatini çekti. Bu özellikleri nedeniyle matematik öğretmeni ona Kemal adını verdi. Çünkü Kemal "olgun" demektir. Bu okuldan sonra İstanbul'da Harp Okulu'na gitti. 1902'de burayı bitirdi. Sonra Harp Akademisi'ne devam etti ve buradan mezun oldu. 1905 yılında orduya girdi. Birçok savaşa katıldı. 23 Nisan 1920'de TBMM'yi, yani ilk parlamentoyu açtı. 29 Ekim 1923'te cumhuriyeti ilan etti ve böylece modern Türkiye Cumhuriyeti'ni kurdu. Kendisi de Türkiye'nin ilk cumhurbaşkanı oldu. Atatürk Türkiye'nin gelişmesi için her alanda çalışmalar ve yenilikler yaptı. Alfabeyi değiştirdi, Arap alfabesini kaldırdı ve Latin alfabesini getirdi.

Atatürk 10 Kasım 1938'de İstanbul'da Dolmabahçe Sarayı'nda öldü.

B. Aşağıdaki tümceleri metne göre işaretleyin. Yanlış olanların doğrularını yazın.

	Doğru	Yanlış
1. Zengin bir ailenin çocuğuydu.
.....	☐	☐
2. Annesi öldü, o zaman dayısının yanında yaşadı.
.....	☐	☐
3. Çalışkan ve zeki bir öğrenciydi.
.....	☐	☐
4. Atatürk, Harp Akademisi'ni bitirdi.
.....	☐	☐
5. Atatürk, Türkiye'nin ilk cumhurbaşkanıdır.
.....	☐	☐

Dilbilgisi Grammatica

1 L'aoristo: il suffisso *-(e/i)r*

GENİŞ ZAMAN

L'aoristo si forma aggiungendo alla base verbale il suffisso *-(e/i)r*. In particolare, se la base verbale termina con una vocale il suffisso che si usa nella formazione dell'aoristo è *-r*.

■ <i>anla-</i> 'capire'	<i>anlar</i> 'lui/lei capisce'
■ <i>başla-</i> 'iniziare'	<i>başlar</i> 'lui/lei inizia'
■ <i>iste-</i> 'volere'	<i>ister</i> 'lui/lei vuole'
■ <i>bekle-</i> 'aspettare'	<i>bekler</i> 'lui/lei aspetta'
■ <i>oku-</i> 'leggere'	<i>okur</i> 'lui/lei legge'
■ <i>koru-</i> 'proteggere'	<i>korur</i> 'lui/lei protegge'

Se la base verbale termina invece con una consonante ed è polisillabica, il suffisso che si usa nella formazione dell'aoristo è *-ir*.

■ <i>öğren-</i> 'imparare'	<i>öğrenir</i> 'lui/lei impara'
■ <i>çalış-</i> 'lavorare'	<i>çalışır</i> 'lui/lei lavora'
■ <i>otur-</i> 'sedersi', 'stare'	<i>oturur</i> 'lui/lei siede', 'sta'
■ <i>götür-</i> 'portare'	<i>götürür</i> 'lui/lei porta'

Infine, se la base verbale termina con una consonante ed è monosillabica, il suffisso che si usa nella formazione dell'aoristo è *-er*.

■ <i>et-</i> 'fare'	<i>eder</i> 'lui/lei fa'
■ <i>git-</i> 'andare'	<i>gider</i> 'lui/lei va'
■ <i>yap-</i> 'fare'	<i>yapar</i> 'lui/lei fa'
■ <i>aç-</i> 'aprire'	<i>açar</i> 'lui/lei apre'

A questa regola fanno eccezione tredici verbi molto usati che, pur essendo monosillabici, usano nella formazione dell'aoristo il suffisso *-ir*¹.

■ <i>al-</i> 'prendere'	<i>alır</i> 'lui/lei prende'
■ <i>bil-</i> 'sapere'	<i>bilir</i> 'lui/lei sa'
■ <i>bul-</i> 'trovare'	<i>bulur</i> 'lui/lei trova'
■ <i>dur-</i> 'fermarsi'	<i>durur</i> 'lui/lei si ferma'
■ <i>gel-</i> 'venire'	<i>gelir</i> 'lui/lei viene'
■ <i>gör-</i> 'vedere'	<i>görür</i> 'lui/lei vede'
■ <i>kal-</i> 'restare'	<i>kalır</i> 'lui/lei resta'
■ <i>ol-</i> 'diventare', 'essere'	<i>olur</i> 'lui/lei diventa', 'è'
■ <i>öl-</i> 'morire'	<i>ölür</i> 'lui/lei muore'
■ <i>san-</i> 'credere'	<i>sanır</i> 'lui/lei crede'
■ <i>var-</i> 'arrivare'	<i>varır</i> 'lui/lei arriva'
■ <i>ver-</i> 'dare'	<i>verir</i> 'lui/lei dà'
■ <i>vur-</i> 'colpire'	<i>vurur</i> 'lui/lei colpisce'

¹ Tranne il verbo *san-* 'credere', tutti questi verbi terminano con una 'l' o una 'r'. Si noti però che altri verbi terminanti con tali consonanti, ma non contenuti nella lista riportata nel testo, formano l'aoristo regolarmente. Ad esempio, da *gir-* 'entrare' si avrà *girer* e da *sür-* 'durare' si avrà *sürer*. Si noti che nella formazione dell'aoristo si usa il suffisso *-ir* anche per alcune basi verbali monosillabiche derivate, ovvero basi monosillabiche che già contengono un altro suffisso e rappresentano una forma derivata del verbo (vedi *infra* §10). Ad esempio, l'aoristo delle forme passive *den-* 'essere detto' (da *de-* 'dire'), *yen-* 'essere mangiato' (da *ye-* 'mangiare') e *kon-* 'essere messo' (da *koy-* 'mettere') sarà rispettivamente *denir*, *yenir* e *konur*.

Aggiungendo alla base verbale il suffisso dell'aoristo si ottiene la terza persona singolare che non presenta alcuna desinenza personale. Per marcare tutte le altre persone si ricorre invece ai suffissi personali di primo tipo.

Ecco alcuni esempi di coniugazione.

	<i>git-</i>	<i>gel-</i>	<i>oku-</i>	<i>kullan-</i>
<i>ben</i>	giderim	gelirim	okurum	kullanırım
<i>sen</i>	gidersin	gelirsin	okursun	kullanırsın
<i>o</i>	gider	gelir	okur	kullanır
<i>biz</i>	gideriz	geliriz	okuruz	kullanırız
<i>siz</i>	gidersiniz	gelirsiniz	okursunuz	kullanırsınız
<i>onlar</i>	giderler	gelirler	okurlar	kullanırlar

La forma negativa dell'aoristo si ottiene aggiungendo alla base verbale il suffisso del negativo *-me*. Si noti però che, dopo il suffisso del negativo, il suffisso dell'aoristo non è 'r' ma 'z'. Tale 'z', tuttavia, si omette sia nella prima persona singolare che nella prima persona plurale. Nella prima persona singolare, inoltre, oltre alla 'z' si omette la vocale 'i' del suffisso personale.

	<i>git-</i>	<i>oku-</i>
<i>ben</i>	gitmem	okumam
<i>sen</i>	gitmezsin	okumazsın
<i>o</i>	gitmez	okumaz
<i>biz</i>	gitmeyiz	okumayız
<i>siz</i>	gitmezsiniz	okumazsınız
<i>onlar</i>	gitmezler	okumazlar

La forma interrogativa si ottiene mediante il ricorso alla particella interrogativa *mi* che si pone tra il suffisso dell'aoristo e i suffissi personali. La particella interrogativa *mi* si scrive separata dal suffisso dell'aoristo ma si lega ai suffissi personali. Un'eccezione è rappresentata dalla terza persona plurale, in cui la particella interrogativa *mi* segue il suffisso personale e si scrive separata da esso.

	<i>git-</i>	<i>oku-</i>
<i>ben</i>	gider miyim?	okur muyum?
<i>sen</i>	gider misin?	okur musun?
<i>o</i>	gider mi?	okur mu?
<i>biz</i>	gider miyiz?	okur muyuz?
<i>siz</i>	gider misiniz?	okur musunuz?
<i>onlar</i>	giderler mi?	okurlar mı?

Analogamente, la forma interrogativa negativa si ottiene aggiungendo alla forma negativa la particella interrogativa *mi* cui si legano i suffissi personali. Si noti, inoltre, che sia nella prima persona singolare che nella prima persona plurale dopo il suffisso del negativo riappare la 'z'.

	<i>git-</i>	<i>oku-</i>
<i>ben</i>	gitmez miyim?	okumaz mıyım?
<i>sen</i>	gitmez misin?	okumaz mısın?
<i>o</i>	gitmez mi?	okumaz mı?
<i>biz</i>	gitmez miyiz?	okumaz mıyız?
<i>siz</i>	gitmez misiniz?	okumaz mısınız?
<i>onlar</i>	gitmezler mi?	okumazlar mı?

2 Gli usi dell'aoristo

La principale caratteristica dell'aoristo è che esso si riferisce all'azione in sé e non contiene indicazioni precise di tempo o di durata. Nella maggior parte dei casi può tradursi in italiano con il presente, ma a volte anche con il futuro o con il condizionale. In particolare, l'aoristo si usa nei seguenti casi.

■ Per descrivere azioni che si compiono abitualmente o ripetutamente.

► *Her akşam yatmadan önce kitap okurum.* 'Ogni sera prima di andare a dormire leggo un libro.'
Çayı şekersiz içerim. 'Bevo il tè senza zucchero.'

Vejetaryenim, asla et yemem. 'Sono vegetariano, non mangio mai carne.'

È importante sottolineare che attualmente in questi casi, soprattutto nel turco colloquiale, al posto dell'aoristo si usa spesso e alquanto sistematicamente il presente *-(i)yor*.

► *Her sabah erken kalkarım/Her sabah erken kalkıyorum.* 'Ogni mattina mi alzo presto.'

A differenza del presente *-(i)yor*, tuttavia, l'aoristo si riferisce ad azioni che hanno validità generale e sono prive di una precisa contestualizzazione temporale. Per meglio illustrare la differenza tra l'aoristo e il presente *-(i)yor* sarà utile il seguente esempio: per dire 'Murat non fuma' si può dire sia *Murat sigara içmez* che *Murat sigara içmiyor*. Nel primo caso però si implica che Murat è un non fumatore, mentre la seconda frase fornisce la descrizione di un comportamento di Murat che potrebbe anche essere circosccrivibile da un punto di vista temporale. Si potrebbe infatti dire *Bugün Murat sigara içmiyor* 'Murat oggi non fuma', ma l'aggiunta dell'avverbio di tempo *bugün* non è possibile invece nella frase contenente l'aoristo.

■ Per descrivere situazioni immutabili e per fare affermazioni che sono ritenute valide sempre (come, ad esempio, quelle proprie dei proverbi, degli indovinelli, dei racconti o delle barzellette) o affermazioni generiche circa le caratteristiche di un determinato gruppo di persone, cose o animali.

► *Dünya, hem kendi çevresinde hem Güneş'in çevresinde döner.* 'La terra ruota sia intorno a sé stessa che intorno al sole.'

İki, iki daha dört eder. 'Due più due fa quattro.'²

Bahşiş atın dişine bakılmaz. 'A caval donato non si guarda in bocca.'

Almanlar birayı çok sever. 'Ai tedeschi piace molto la birra.'

Kediler süt içer. 'I gatti bevono il latte.'

■ Per esprimere la volontà o l'intenzione di compiere un'azione e per fare promesse.

► *Yarın sana telefon ederim.* 'Ti telefono (/telefonerò) domani.'

² L'aoristo si usa, oltre che nell'addizione, anche nell'enunciazione delle altre operazioni aritmetiche. Per esprimere la sottrazione, ad esempio, si dice *Ondan beş çıktı, beş kalır* 'Dieci meno cinque fa cinque' (lett. 'da dieci è uscito cinque, rimane cinque'), per la moltiplicazione: *Altı kere dört, yirmi dört eder* 'Sei per quattro fa ventiquattro', per la divisione: *Otuz, taksim beş altı eder* 'Trenta diviso cinque fa sei'.

Gazeteyi okurum sonra sana veririm. 'Leggo il giornale e poi te lo do.'

Bunu kimseye söylemem. 'Non lo dico (/dirò) a nessuno.'

- Per esprimere l'idea, la potenzialità o la speranza che un'azione avvenga.
 - ▶ *Merak etme, belki biraz sonra gelir.* 'Non ti preoccupare, forse arriva tra poco.'
 - Bence bu hafta sonu hava güzel olur.* 'Secondo me questo fine settimana il tempo sarà bello.'
 - Geç kalmayalım, yoksa annem çok kızar.* 'Non facciamo tardi, altrimenti mia madre si arrabbia molto.'
- Per fare richieste gentili o per offrire qualcosa.
 - ▶ *Kapıyı açar mısınız?* 'Può aprire la porta?'
 - Şu kalemi bana uzatır mısınız?* 'Mi passa quella penna?'
 - Tatlı ister misin?* 'Vorresti un dolce?'
 - Ne içersin?* 'Cosa posso offrirti da bere?' (lett. 'cosa bevi?')
- In frasi fisse quali *teşekkür ederim* 'grazie', *rica ederim* 'prego', *tebrik ederim* 'congratulazioni', *özür dilerim* 'chiedo scusa', *görüürüz* 'arrivederci', *affedersinz* 'scusi', *fark etmez* 'fa lo stesso' (lett. 'non fa differenza'), *olur* 'va bene', *olmaz* 'non è possibile' ecc.

3 L'aoristo passato

L'aoristo passato si ottiene aggiungendo alle varie forme dell'aoristo presente il suffisso del passato *-(y)di* e i suffissi personali di secondo tipo.

Ecco un esempio di coniugazione.

<i>ben</i>	<i>giderdim</i>	<i>gitmezdim</i>	<i>gider miydim?</i>	<i>gitmez miydim?</i>
<i>sen</i>	<i>giderdin</i>	<i>gitmezdin</i>	<i>gider miydin?</i>	<i>gitmez miydin?</i>
<i>o</i>	<i>giderdi</i>	<i>gitmezdi</i>	<i>gider miydi?</i>	<i>gitmez miydi?</i>
<i>biz</i>	<i>giderdik</i>	<i>gitmezdik</i>	<i>gider miydik?</i>	<i>gitmez miydik?</i>
<i>siz</i>	<i>giderdiniz</i>	<i>gitmezdiniz</i>	<i>gider miydiniz?</i>	<i>gitmez miydiniz?</i>
<i>onlar</i>	<i>giderdiler</i>	<i>gitmezdiler</i>	<i>gider miydiler?</i>	<i>gitmez miydiler?</i>
	<i>giderlerdi</i>	<i>gitmezlerdi</i>	<i>giderler miydi?</i>	<i>gitmezler miydi?</i>

L'aoristo passato si usa per riferirsi ad azioni o eventi che si svolgevano abitualmente o ripetutamente nel passato e in italiano si rende con l'imperfetto.

- ▶ *İstanbul'dayken her hafta sonu Adalar'a giderdik.* 'Quando eravamo a Istanbul ogni fine settimana andavamo alle isole.'
- O zamanlar Hüseyin, Adana'da bir köyde otururdu ve her gün iş için şehre giderdi.* 'All'epoca Hüseyin viveva in un villaggio vicino ad Adana e ogni giorno per lavoro andava in città.'
- Onu çok severdi, yanından hiç ayırmazdı.* 'Lo amava molto, non si separava mai da lui.'

4 La costruzione *-(e/i)r -mez*

La giustapposizione della terza persona singolare affermativa e della terza persona singolare negativa dell'aoristo dello stesso verbo serve a rendere quelle frasi temporali introdotte in italiano da 'appena', 'non appena'.

- ▶ *İşim biter bitmez seni ararım.* 'Appena finisco di lavorare (lett. 'il mio lavoro finisce') ti chiamo.'
- Seni görür görmez hatırladı.* 'Appena ti ha visto si è ricordato.'

Aşağıdaki soruları metne göre yanıtlayın.

1. Doğan'ın anne ve babası Doğan Kardeş dergisini hangi amaçla çıkardı?
.....
2. Doğan niçin İsviçre'deki okula gitti?
.....
3. Çocuklar niçin 3 km ötedeki bir başka okula gittiler?
.....
4. Okul müdürü ölümden nasıl kurtuldu?
.....
5. Derginin ilk sayısı ne zaman çıktı ve ne zamana kadar devam etti?
.....

2

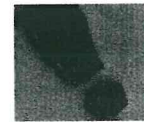
Dil Bilgisi

Geniş Zaman

	Olumlu	Olumsuz	Olumlu Soru	Olumsuz Soru
Ben	yazarım	yazmam	yazar mıyım?	yazmaz mıyım?
Sen	yazarısın	yazmazsın	yazar mısın?	yazmaz mısın?
O	yazar	yazmaz	yazar mı?	yazmaz mı?
Biz	yazarız	yazmayız	yazar mıyız?	yazmaz mıyız?
Siz	yazarısınız	yazmazsınız	yazar mısınız?	yazmaz mısınız?
Onlar	yazarlar	yazmazlar	yazarlar mı?	yazmazlar mı?

Olumlu

r
eylem + A°r + kişi eki
I°r

al-
bil-
bul-
dur-
gel-
gör-
kal-
ol-
öl-
san-
var-
ver-
vur-

Örnek:

1. Canlılar doğar, büyür, ölür.
2. Belki yarın pikniğe gideriz.
3. Cumartesileri saat ona kadar uyurum.

Örnekteki gibi tamamlayın.

1. İlbaharda doğa canlan....., çiçekler aç....., insanlar âşık ol..... .
2. Beni de bekleyin, birazdan gel..... .
3. Bayramda büyüklerimizi ziyaret et....., ellerini öp..... .
4. Ali her hafta bir kitap oku..... .
5. Her pazar eşimle birlikte ata bin..... .
6. Her sabah kahvaltıdan önce koş..... .
7. Akşamları, önce dişlerimi fırçala....., sonra biraz kitap oku.....
ve daha sonra uyu..... .

Olumsuz

eylem + mA° + kişi eki
mA°z

ben / biz ⇒ mA° + (y) + kişi eki

Örnek:

1. Güzel resim yaparım, ama dans etmeyi bilmem.
2. Begüm dedikodudan hiç hoşlanmaz.
3. Biz derse hiç geç kalmayız.

Örnekteki gibi tamamlayın.

1. Dedikodu ve yalanı hiç sev..... .
2. Sen bu konudan anla..... .
3. O çok yemek yer, ama hiç kilo al..... .
4. Televizyonda çok film var, onun için biz sinemaya pek git..... .
5. Onu boşuna bekleme, bugün gel..... .

Olumlu Soru

r
eylem + A°r ml° + (y) kişi eki?
I°r

Örnek:

1. Hemen geliyorum, beni biraz bekler **misin**?
2. O ailesine sık sık telefon eder **mi**?
3. Şu tuzluğu bana uzatır **mısınız**?

5

Alıştırma

Örnekteki gibi tamamlayın.

1. Lütfen bir dakika bekle.....?
2. Sence toplantı beşe kadar bit.....?
3. Eve geç kaldım, acaba annem kız.....?
4. Benimle dans et.....?
5. Bana biraz kendini anlat.....?

Olumsuz Soru

eylem + mA°z ml° + (y) kişi eki?

Örnek:

1. Bir dilim kek daha **almaz mısınız**?
2. Onlar bu yemekten hoşlan**mazlar mı**?
3. Anne şuna söyle, ben hiç yemek yap**maz mıyım** (yap**mam mı**)?

6

Alıştırma

Örnekteki gibi tamamlayın.

1. Biz sık sık tiyatroya gideriz, siz git.....?
2. Vakit daha erken, biraz daha otur.....?
3. Ne kadar çok ağlıyor, bu çocuk hiç sus.....?
4. Neden susuyorsun, sen hiç konuş.....?
5. Türkiye'ye geçen yıl on milyon turist gelmiş. Hiçbir şeyden haberiniz yok, siz hiç gazete oku.....?

Diyaloğu okuyun ve soruları yanıtlayın.

Mesut : Akşam TRT-1'deki filmi izledin mi?

Cantürk : Zamanım var mı ki izleyeyim? İş yerindeki arkadaşların çoğu izinde, bütün işler bana kaldı. Onlarınkinin yanı sıra kendi işlerimi de yapmaya çalışıyorum. Bu yüzden evdekilerin bile yüzünü görmüyorum.

Mesut : Bir soru sordum. Kapkara bir tablo çizdin. Akşamki filmde, başroldeki adam da senin gibiydi.

Cantürk : Peki filmin sonunda ne oldu?

Mesut : Eşi, çocukları da aldı ve onu terk etti.

Cantürk : Allah korusun!

1. Cantürk akşamki filmi izledi mi? Niçin?

.....

2. Cantürk evdekileri niçin göremiyor?

.....

3. Filmdeki adama ne oldu?

.....

ad + D°A°ki = sıfat

Örnek:

1. Bu film**deki** aktörün adı ne?
2. Sınıf**taki** televizyon ve videolar bakıma girdi.
3. Şu sinema**daki** filmi gördün mü?

zaman belirteci + ki = sıfat

Örnek:

1. Yarın**ki** toplantı saat 14.30'da.
2. Sabah**ki** sözlerim için özür dilerim.
3. Sonra**ki** toplantınız ne zaman?

ad / adıl + tamlayan eki + ki

Örnek:

1. Benim arabam sen**inki** kadar hızlı değil.
2. Ali'nin evi, Ahmet'**inki** gibi büyük.
3. O numara, bu kapının değil, **şununki**.

dün/... gün/bugün + kü

Örnek:

1. Dün**kü** yemek midemi bozdu.
2. Bugün**kü** gençler daha özgür düşünüyor.
3. Salı gün**kü** toplantımız çok verimliydi.

20

Alıştırma

Aşağıdaki tümceleri uygun biçimde tamamlayın.

1. Kitap..... tüm konuları ezberledim.
2. Sarhoş adamı sokak..... bütün çöp tenekelerini tekmeledi.
3. Saçlarım ağardı. Sen..... hâlâ simsiyah.
4. Fakir çocuk buz gibi havada el..... cikletleri satıyor.
5. Eviniz çok soğuk, biz..... bu kadar değil.
6. Mehmet amca albüm..... resimlere bakıyor.
7. Bugün..... dersimizde, Türkçe..... yeni bir eki anlatacağım.
8. Akşam..... partiye kiminle gideceksin?
9. Sizin aileniz, biz..... kadar kalabalık değil.
10. Park..... ağaçlar ne kadar güzel!
11. Dün akşam..... film çok romantikti.
12. Geçmiş..... hatalarınızdan ders alın.
13. Pazar gün..... maçı beraber seyredelim mi?

Çırağan Sarayı

Çırağan Sarayı, İstanbul'da Beşiktaş'la Ortaköy semtleri arasındadır. Bu sarayı, Osmanlı padişahı Abdülaziz yaptırdı. Yıllar boyunca burada padişah çocuklarının sünnet düğünlerini, evlilik törenlerini yaptılar. Yaz gecelerinde sarayın bahçesinde şenlikler düzenlediler. Bu şenliklere halk da katıldı. Osmanlı padişahları bu sarayı yazlık olarak da kullandılar. Ancak 20 Ocak 1910'da sarayda bir yangın çıktı. Yangını ancak beş saatte söndürdüler. Bu yangın sadece sarayı değil, onunla birlikte oradaki tarihi de yok etti. Yangından sonra sarayı yeniden yaptılar.

A. Aşağıdaki soruları yanıtlayın.

1. Çırağan Sarayı nerededir?

.....

2. Saray hangi yıl yandı?

.....

3. Şenlikleri niçin düzenlediler?

.....

B. Aşağıdaki sözcüklerin eş veya zıt anlamlarını bulun.

canlı = yazlık x

şenlik = yaşa- x

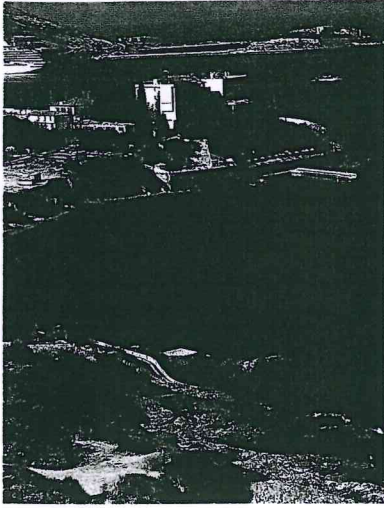
maalesef = söndür- x

İstanbul'u Dinliyorum

A. Aşağıdaki sözcüklerin anlamını sözlükten bulun.

hafif	uzak
yavaş	kapalı
yaprak	sallan-
rüzgar	dinle-

Kuşadası

A. Aşağıdaki soruları diyaloga göre yanıtlayın.

1. Niçin Antalya'ya değil de Kuşadası'na gitmek istiyorlar?
.....
2. Kuşadası'ndaki kiralık evler nasıl?
.....
3. Burak Bey, oğluna karne hediyesi olarak ne alacak?
.....

B. Aşağıdaki tümceleri diyaloga göre işaretleyin.

	Doğru	Yanlış
1. Tuğba Hanım tatil için valizleri hazırlıyor.	☐	☐
2. Aslı Efes'teki tarihî eserleri çok merak ediyor.	☐	☐
3. Kuşadası'nda yirmi gün kalacaklar.	☐	☐

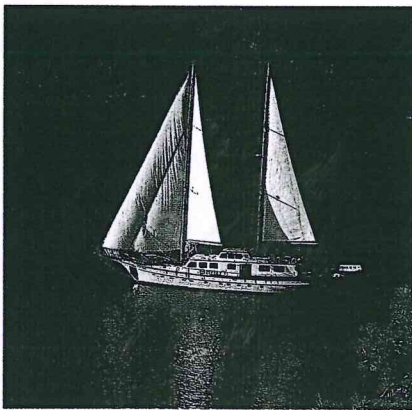
2

Dil Bilgisi

Gelecek Zaman

	Olumlu	Olumsuz	Olumlu Soru	Olumsuz Soru
Ben	geleceğim	gelmeyeceğim	gelecek miyim?	gelmeyecek miyim?
Sen	geleceksin	gelmeyeceksin	gelecek misin?	gelmeyecek misin?
O	gelecek	gelmeyecek	gelecek mi?	gelmeyecek mi?
Biz	geleceğiz	gelmeyeceğiz	gelecek miyiz?	gelmeyecek miyiz?
Siz	geleceksiniz	gelmeyeceksiniz	gelecek misiniz?	gelmeyecek misiniz?
Onlar	gelecekler	gelmeyecekler	gelecekler mi?	gelmeyecekler mi?

Olumlu

eylem + (y) A°cA°k + kişi eki

git- }
et- } A°cA°k ⇒ t>d
tat- }

ye- }
de- } y+ ecek ⇒ e>i

Örnek: Yarın sabah tekneyle Çeşme'ye gideceğim.

Örnekteki gibi tamamlayın.

1. Bugün erken yat....., çünkü çok yorgunum.
2. Dersimiz az sonra başla.....
3. Yemekten sonra birlikte dolaş.....
4. Sizi yakında mutlaka ara.....

Olumsuz

eylem + mA° + y + A°cA°k + kişi eki

Örnek:

Bundan sonra çok fazla kahve içmeyeceksin.

Örnekteki gibi tamamlayın.

1. Israr etme, fazla otur.....
2. Çok yalan söylüyor, artık onunla konuş.....
3. Biz bugün diskoya git....., çünkü yarın sınavımız var.
4. Benim odama bir daha asla gir.....

Olumlu Soru

eylem + (y) A°cA°k mI° + (y) kişi eki?

Örnek: Bu akşam benimle partiye gelecek misin?

Örnekteki gibi tamamlayın.

1. Ben denize gireceğim, sen de gir.....?
2. Bu yıl üniversiteye başla.....?
3. Sence Leyla, Ahmet'le evlen.....?
4. Söyle bakayım, bir daha benim bilgisayarımı kullan.....?

Ad Tümcelerinde Gelecek

Olumlu

ad / sıfat ol + acak + kişi eki

Örnek:

Bundan sonra her şey daha **iyi olacak**.

Örnekteki gibi tamamlayın.

1. Oğlum bu yıl öğretmen ol.....
2. Hava soğuk, ince giyinme, hasta ol.....
3. Kardeşim birkaç saat sonra Amerika'da ol.....
4. Herhalde bugün hava güzel ol.....

Olumsuz

ad / sıfat ol + ma + y + acak + kişi eki

Örnek:

Para konusu **sorun olmayacak**.

Örnekteki gibi tamamlayın.

1. Yarın okulda hiç kimse ol....., çünkü tatil.
2. Kutlamalar bugün ol....., yarın olacak.
3. Renkleri farklı, herhalde ayakkabı bu eteğin altına ol.....
4. Hiç arama, yarın evde ol.....

Olumsuz Soru

eylem + mA° + y + A°cA°k

mI° + (y) kişi eki?

Örnek: Bugün yemek yapmayacak mıyız?

6

Alıştırma

Örnekteki gibi tamamlayın.

1. Sınavda hiç sözlük kullan.....?
2. Bu sınıftan hiç kimse geziye git.....?
3. Sanki onlar buraya bir daha gel.....?
4. Öğretmen, bu konuyu anlat.....?

7

Alıştırmalar

Aşağıdaki tümceleri Gelecek Zaman ekleriyle tamamlayın.

1. Az sonra hep birlikte bir sema gösterisi izle.....
2. Yarın erken kalk....., çünkü dersim var.
3. Maalesef, babam bu yaz tatil yap.....
4. Onunla bir daha hiç konuş.....?
5. Galiba, bugün hava biraz soğu.....
6. Ben de seninle maça gel.....?
7. Bir daha kesinlikle ağzına sigara koy..... !
8. Öğrenciler kurstan sonra yurda mı git.....?
9. Bir daha sana sırrımı söyle....., çünkü herkese anlatıyorsun.
10. Unutma! Bu akşam bana mutlaka telefon et..... veya mesaj bırak.....

8

Dinleme

Yazlık Ev

Konuşmaları dinleyin ve aşağıdaki tümcelerden doğruları "D", yanlışları "Y" ile işaretleyin.

1. Evlerin bahçeleri çok bakımlı, hava mis gibi çiçek kokuyor. ()
2. Evde odalar ve banyo aşağıda, salon ve mutfak yukarıda. ()
3. Ev denize çok yakın. ()
4. Aile orada on beş gün kalacak. ()

Olumlu Soru

ad / sıfat ol + acak mı + (y) kişi eki?

Örnek:

Bugün boş **vaktiniz olacak mı?**

13

Alıştırma

Örnekteki gibi tamamlayın.

1. Bayramdan bir gün önce ders ol..... ?
2. Doktor Bey eşim önceki gibi sağlıklı ol..... ?
3. Yemek bir saate kadar hazır ol..... ?
4. Yeni yılda siz burada ol..... ?
5. Sizce ileride ben iyi bir basketbolcu ol.....?

Olumsuz Soru

ad / sıfat ol + ma + y + acak mı + (y) kişi eki?

Örnek:

Sizce bu davranışımız **yanlış olmayacak mı?**

14

Alıştırma

Örnekteki gibi tamamlayın.

1. Tatil hazırlığı yapıyorsunuz, bayramda evde ol..... ?
2. Sence ben iyi bir doktor ol..... ?
3. O bölüm, başkanlığa bağlı ol..... ?
4. Her şeye yüzünü asiyorsun. Sen hiç mutlu ol.....?

15

Alıştırmalar

Aşağıdaki tümceleri Gelecek Zaman ekleriyle tamamlayın.

1. Ben hiç annem gibi sakın ol.....?
2. Şu elbise hediye paketi ol.....
3. Onunla istemeden evlendi. Bence hiç mutlu ol.....
4. Bu akşam evde ol.....?
5. Bu hafta sonu hava yağışlı ol.....?
6. Sınavlar çok mu zor ol..... ?
7. Bir ay sonra dede mi ol..... ?
8. Biz yarın sabah Bursa'da ol.....
9. Ameliyattan sonra en az bir hafta hastanede ol.....
10. Bu çocuk çok şımarık ol.....

Bursa

İki Kardeş

Arzu : Yine mi hırsız gibi odama girdin? Her zaman odamı alt üst ediyorsun.

Murat : Ne yapayım, bir kaset lazımdı. Ben de odana girdim ve kasetini aldım. Senin kadar kıskanç bir abla yoktur bu dünyada.

Arzu : Ben de senin gibi dağınık bir çocuk görmedim. Hep böyle yapıyorsun. Eşyalarım alt üst oluyor. Bir daha kesinlikle eşyalarımı dokunmayacaksın. Hırkama giymeyeceksin, kasetlerimi karıştırmayacaksın!

Murat : Madem beni düşman gibi görüyorsun, tamam. O zaman sen de benim odama sigarayla girmeyeceksin. Çabuk söndür elindeki şu sigaray! Odamı leş gibi kokuttun! Ayrıca bilgisayarımı da kullanmayacaksın.

Arzu : Peki küçük bey. Göreceksin sen, bundan sonra saç jölemi de kullanmayacaksın! Tamam mı?

Murat : Tamam.

Diyaloğu okuyun ve soruları yanıtlayın.

1. Arzu, Murat'a niçin kızıyor?

.....

2. Murat ne almak için Arzu'nun odasına girdi?

.....

3. Arzu, Murat'ın odasında neler yapmayacak? Niçin?

.....